

fahs

Medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund

NUMMER 3 AUGUST 2017 31. ÅRGANG

Helsingør Gymnasium

Nyt fra bestyrelsen

fahs

Kære medlemmer

Fondspenge.

Sjællandske medier, hvorunder Frederiksborg Amts Avis hører, har udloddet midler til foreninger. Vor nye kasserers hustru var opmærksom på annoncen i avisen, så vi sendte en ansøgning for at få del i disse penge. Vi var så heldige at få 5000 kr.! Tanken er at bruge dem til et nyt regnskabssystem, som også kan holde styr på vores medlemskartotek. Det giver samtidig en del andre muligheder, som vores kasserer arbejder ivrigt med. Det vil I efterhånden stifte bekendtskab med.

Elektronisk medlemsblad.

Affødt af tilkendegivelser på generalforsamlingen vil vi forsøgsvis udsende dette og næste medlemsblad både som den sædvanlige papirudgave og på mail til de medlemmer, som vi har email-adresser på. Vi er spændt på at høre jeres kommentarer.

På bestyrelsens vegne
Niels Nielsen

Kontingent: 200 kr./år for husstand
250 kr. for institutioner m fl.

Betaling til Nordea,

Registreringsnummer: 2670
Kontonummer: 4374709599

FAHS

Medlemsblad for Frederiksborg Amts
Historiske Samfund

Tryk: Nofoprint

Tilrettelæggelse og layout: Niels Nielsen
(ansvh.) og Torben Bill-Jessen
FAHS udkommer 4 gange årligt,
februar, maj, august, november.
Artikler sendes til redaktøren.

Bestyrelsen:

Niels Nielsen (formand & redaktør)
Margrethe Krogh Sørensen (næstm.)
Henrik Bachmann (kasserer)
Verner Bylov Larsen (sekretær)
Eva Tønnesen
Lone Hvass
Torben Keis
Susan Johnsen (suppleant)

Kontakt til foreningen:

fahs.post@gmail.com
Niels Nielsen, tlf. 4752 8408
niels@nielsenskiibby.dk
Vedr. medlemskab: Margrethe Krogh
margrethekrogh@gmail.com

På www.fahs.dk finder man bl.a. opdaterede oplysninger om udflugter og foredrag. Desuden registeret til årbøgerne 1906-2000 samt en oversigt over de ældre årbøger, som foreningen stadig har til salg ved henvendelse til Niels Nielsen

Gymnasietid 1948-51 på Helsingør gymnasium.

Af Arne V. Jensen

Baggrund.

Helsingør var i 40-erne og endnu i 50-erne en industriby domineret af det store skibsværft, men også med andre store virksomheder såsom gummifabrikken og bryggeriet. Hertil kom mange mindre virksomheder, håndværksvirksomheder og et betydeligt handelsliv. Andre væsentlige arbejdsgivere var jernbanen, postvæsenet og toldvæsenet, sygehuset og naturligvis skolerne herunder gymnasiet, ”Helsingør højere Almenskole”, som foruden gymnasium også havde realafdeling og mellemskole.

De fleste af dem, der blev studenter i juni 1951, startede skolen i april 1940, idet folkeskolen den gang havde skoleår fra april til april. Byens to folkeskoler Lundegadens skole og Marienlyst alle's skole oprettede i 1940 6 parallelklasser a-b-c-d-e-f med ca. 25 elever i hver klasse.

Folkeskoleelevernes baggrund afspejlede naturligvis byens erhvervs sammensætning. Så vidt jeg husker det, var der i min klasse (f-klassen) blandt forældrene værftsansatte (arbejdere), handlende, håndværkere, ansatte i etaterne og også en enkelt fisker.

Kun en enkelt kom fra et hjem med akademisk uddannet far, en gymnasielærer.

Ud over elever fra Helsingørs egne folkeskoler modtog gymnasiets mellemskole elever fra omegnens skoler, hvor især Hellebæk-Ålsgårde var stærkt repræsenteret.

Kort om folkeskolen i Helsingør.

Medens Lundegadens skole først og fremmest havde børn fra selve byen, var de fleste på Marienlyst skole fra byens om-

egn, tilsyneladende således at børn, der boede i samme område, gik i samme klasse.

Skolen må vel siges efter dagens standard at have været ganske gammeldags. I hvert fald i første klasse anvendtes der ikke papir, men grifler og tavler, uden at dette på nogen måde gik ud over undervisningens kvalitet. Vi startede med at lære at læse (og skrive) skrårskrift og gik først senere over til at supplere med trykte bogstaver.

Skolen var fællesskole for piger og drenge, men i klassen sad vi ved to-mandsbordene drenge sammen med drenge og piger sammen med piger. Kun ved en enkelt lejlighed blev drenge og piger sat ved siden af hinanden som en straffeforanstaltning for for meget snakkeri i timen. Alle lod i hvert fald som om, det var en slem straf.

Fra 3. klasse holdtes der eksamen i overværelse af forældrene, og eleverne fik karakterbøger (med karakterer efter 6-skalaen).

Lærerne tiltaltes som hovedregel som ”frøken”. En enkelt yngre lærer prøvede uden større held på at blive tiltalt ”Hr. lærer, alternativt hr. XX”. Afstraffelser med lussinger forekom ofte og spanskror en gang i mellem, uden at dette for en gennemsnitselev opfattedes som et større problem. En enkelt lærer gjorde sig dog uheldigt bemærket i sin udøvelse af afstraffelser.

Udvælgelsen af hvem, der efter afslutning af 4. klasse skulle i mellemskolen og hvem, der skulle blive i folkeskolen, var i

høj grad lærernes afgørelse. De elever, lærerne mente var egnede, blev uden den andre steder fra kendte og "frygtede" mellemskoleprøve overført til mellemskolen. Kun hvis forældrene i modstrid med lærernes indstilling ville have deres barn i mellemskolen, kom barnet til prøve, hvilket var temmeligt usædvanligt. Set i bakspejlet virker lærernes afgørelse meget sikker. Som jeg husker det, gennemførte alle (8-10) fra min klasse, der kom i mellemskolen på lærernes anbefaling, realklassen eller gymnasiet. Det står kun bagefter klart, at der var 1 elev, som burde have været i mellemskolen, der ikke kom det. Tiden fra april, hvor 4 klasse afsluttedes, til august, hvor mellemskolen begyndte, tilbragtes i, hvad man kaldte, "kursusklassen". Her afpudsedes lærdommen; det var mit indtryk, at lærerne lagde stor vægt på, at eleverne, de afleverede til mellemskolen, skulle gøre en god figur.

Kort om mellemskolen.

På mellemskolen oprettedes i 1944 4 mellemskoleklasser a-b-c-d alle med ca. 25 elever. Vistnok en klasse mere end det hidtil havde været tilfældet. A-klassen var overvejende med elever fra Lundegadens skole, b og d overvejende fra Marienlystskolen, medens c var børn fra omegnen. Hvis man som jeg gik i d-klassen, kendte man i forvejen næsten alle sine kammerater, og man lærte fra den fælles gymnastikundervisning også c-klassens drenge at kende, medens man ikke kendte meget til de andre klassers elever.

Det var utvivlsomt en stor fordel at gå i en mellemskole, der var knyttet til et gymnasium, idet det betød, at det store flertal af lærerne var cand. mag.er, således at navnlig undervisningen i sprogfag og fag som fysik og kemi må antages at have ligget på et højere niveau end mange andre steder.

Navnlig gjorde kemiundervisningen i 2. mellem indtryk på mig. Skolen rådede over et moderne undervisningslokale, hvor alle eleverne kunne udføre kemiforsøg. (Faktisk adskilte dette lokale sig kun fra de i dag moderne ved, at der ikke var udsugning på hver enkelt arbejdsplads og ved, at der den gang (inden kemiskrækken satte ind) var langt friere adgang til kemikalier end i dag.

Lærerne blev nu tiltalt med hr. eller sjældnere fru eller frk. Lærerne sagde naturligvis du til eleverne. Korporlig afstraffelse, lussinger, forekom, men ret sjældent.

Der syntes at have været en gammel tradition på skolen gående ud på, at de nye 1-mellemer skulle have "basseklø". Det var noget, man havde hørt tale om, så alle drengene i min klasse, som jo kendte hinanden i forvejen, optrådte i fællesskab i frikvarterene, og der skete aldrig noget. Jeg tvivler på, at ret mange af eleverne anså mellemskoletiden for en vanskelig tid, der stillede store krav. En undtagelse udgjordes af latinundervisningen og formentlig også franskundervisningen i 4. mellem. Latinundervisningen var en forudsætning for at komme i det sproglige gymnasium og anbefaledes også for det matematisk-naturvidenskabelige gymnasium, idet som rektor (selv matematiker) skrev i vejledningen til forældrene: "Latinundervisning anbefales for matematikere for det tilfælde, at de efterfølgende skal overflyttes til den sproglige gren, fordi de ikke magter matematikken". Latinundervisningen stillede større krav end de andre fag. Jeg vil tro, at de fleste brugte lige så meget tid på dette fag som på de andre til sammen, hvor meget det så ellers har været. Skolen havde to lærere, der underviste i latin. Den ene startede sin undervisning med at sige. "Nu skal vi se

hvor mange, der ikke klarer det”, og han helmede ikke før en havde givet op.

Opdeling efter 4. mellem af elever i dem, der skulle i gymnasiet, nysproglig eller matematisk gren, i realklassen eller forlade skolen med en mellemskoleeksamen (det sidste relativt sjældent) var helt overvejende skolens afgørelse, dog i samråd med forældrene. Jeg kan ikke huske eksempler på nogen, der selv ville (eller hvor forældrene ville have barnet i gymnasiet), men som ikke kom det. Derimod mener jeg, der var 2 elever, karakteristisk nok begge piger, som skolen ville have i gymnasiet, men hvor forældrene ikke ville (mente måske, at der ingen grund var til for pigerne at blive studenter?). Det lykkedes skolen at overtale det ene forældrepar, så pigen kom i gymnasiet og siden uden det mindste besvær tog en flot studentereksamen, medens den anden pige, som havde en fin mellemskoleeksamen, ikke kom i gymnasiet. Gymnasiet optog i en vis udstrækning også elever fra andre nær

liggende mellemskoler. I hvert fald kom der 3 eller 4 fra Hornbæk skole i gymnasiet i 1948. Det virkede som om skolen var i tvivl om, hvad de skulle stille op med dem. De, der ville optages, kom til en prøve sammen med en (eller flere) af skolens egne elever for at vurdere niveauet. Det ejendommelige var, at ingen af de optagne elever fra Hornbæk gennemførte gymnasiet (jeg mener at huske, at de efter 1.g gik i realklassen i stedet), særligt ejendommeligt i betragtning af Hellebæk-Ålsgårdes overrepræsentation, men disse sidste havde naturligvis også gået i gymnasiets egen mellemskole.

Opdelingen i gymnasium og realklasse skabte et stort skel. De, der kom i gymnasiet følte sig som gymnasiaster, og deres forbindelser til tidligere kammerater, som nu gik i realklassen, blev vist hurtigt opfattet som mindre væsentlig.

For en god ordens skyld, skal det nævnes, at i hvert fald Marienlyst skole i 1944-45

blev beslægtet til indkvartering af tyske flygtninge. Dette medførte at Helsingør højere Almenskoles lokaler også blev benyttet af folkeskolen, idet alle timer blev afkortet, således at der kunne undervises i 2 skift.

Vedrørende besættelsen skal det nævnes, at det var velkendt, at flere af lærerne var aktive i at skaffe jøderne til Sverige, ligesom i hvert fald 2 var aktive i frihedsbevægelsen.

I min erindring var der ingen lærere på gymnasiet, der var ”tyskvenlige”, derimod var der en del, der i hvert fald i den første tid efter befrielsen flirtede med kommunistiske sympatier, uden at det dog kan siges, at det påvirkede deres undervisning.

Gymnasiet 1948-51.

Gymnasiet, som til en start hed ”Helsingør højere Almenskole” og senere ”Helsingør Gymnasium” lå med sin mellemskole og realafdeling på Kongevejen. Det bestod af en gammel og en ”ny” bygning samt to ikke ret store gymnastiksale. I mellemskolen sad man ved to-mandsskoleborde, i gymnasiet ved løse borde, der stod i lange rækker, 3 i vores gymnasieklasse med pigerne på den forreste række. De almindelige klasselokaler havde som deres væsentligste undervisningsudstyr en tavle og kridt samt en stor lineal.

Faglokalerne var udmærket udstyret, kemi- og fysiklokalerne manglede intet. Geologilokalet havde diverse mineraler og bjergarter, kaldet ”skærver”, og biologilokalet udmærkede sig særligt ved at have et menneskeskelet, kaldet ”Jakob”, i et aflåst skab.

Mellemskoleklasserne legede i skolegården i frikvartererne under gårdvagtens opsyn og stillede pænt op i rækker, når der blev ringet ind. De spiste deres medbragte

skolemad i skolegården om sommeren og på bygningernes gange om vinteren. Gymnasieklasserne havde lov til at blive i klasserne i frikvartererne og også at spise deres mad der, men lærerne gjorde vrøvl, hvis der ikke blev luftet ordentligt ud efter ægge- og ostemadderne.

Som noget usædvanligt og i dag besynderligt blev der i vores tid indrettet et rygelokale for gymnasieeleverne og vist nok også realisterne. Det blev anset som smart at ryge, men mange i min gymnasieklasse gjorde det ikke. I min gymnasieklasse fik vi lov til, som en særlig gunstbevisning (?), jeg tror, vi var en populær klasse blandt lærerne, at spille bordtennis i klasselokalet i frikvarterene. Vi havde 4 borde stillet sammen op ad klassens endevæg, hvilket gav spillet en særlig karakter. Det var naturligvis ufint at spille bolden ind mod væggen.

Hvem kom i gymnasiet?

Hvis man ser bort fra den omtalte ”gæsteoptræden” af eleverne fra Hornbæk og et par enkelte, der flyttede til byen, en enkelt der rejste og to, der gik en klasse om, begyndte den matematisk-naturvidenskabelige klasse med ca. 15 elever, og 15 blev studenter. I den sproglige klasse begyndte ca. 11 og 10 blev studenter. Medens der af de 15 i den matematiske klasse kun var 4 piger, var der stort pigeoverskud i den sproglige, hvor der kun var 3 (en tid 4) drenge, så det samlede forhold mellem piger og drenge var faktisk tæt på 50:50.

Kun ca. 5 af eleverne kom fra hjem med en akademisk uddannet far (ingen mødre). Det var naturligvis flere end den procentuelle andel i folkeskolen og i mellemskolen. Der var næppe tvivl om, at børn med en akademisk uddannet far (eller mor)

som hovedregel kom i gymnasiet. Der var ej heller tvivl om, at børnene fra de akademiske hjem til en begyndelse havde en fordel i fag som navnlig dansk, alene af den grund at de hjemmefra ”kendte til bøger”.

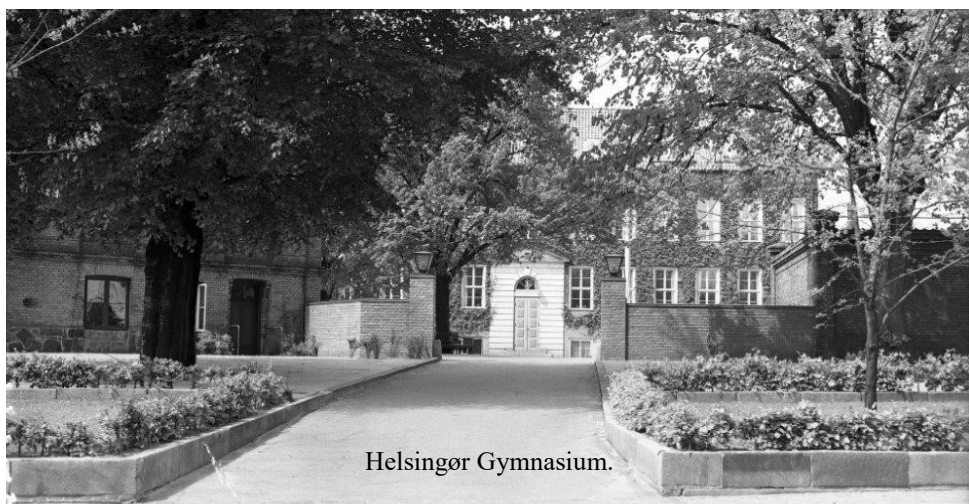
Selv havde jeg kommende fra et tjenestemandshjem læst mange bøger, men ingen over Sherlock Holmes eller Tarzan niveauet.

Jeg bemærkede aldrig noget ”klasseskel” blandt eleverne i skolen bestemt af deres forældres sociale status. Ej heller nogen heraf bestemt forskelsbehandling fra lærernes side. Naturligvis var man klar over at norges forældre var mere velhavende end andre, og at nogen havde mere plads hjemme, så de kunne lægge plads til fester, medens andre aldrig kunne gøre det; men det blev bare taget til efterretning og betød mig bekendt ikke noget i det daglige samvær. Nogle elever havde sikkert flere lomme penge end andre, men generelt var der ikke mange penge blandt eleverne (fjernt fra vore dages kafe-penge). En del tjente penge ved småjobs, i fritiden eller i sommerferien. Jeg har ikke overblik over

omfanget, men følgende forekom: Stå i bagerbutik i sommerferien, bringe aviser ud, bringe fisk ud i sommerferien (40 kr. om ugen + drikkepenge), lektiehjælp i matematik (5 kr. i timen) og opkrævning af forsikringspræmier (25 kr. pr måned). Offentlig understøttelse (S.U.) fandtes ikke. Skolen rådede over enkelte legater. F. eks. uddeltes til ca. 4 mellemskoleelever ved overgangen til gymnasiet 50 kr. til hver. Forskel i påklædning i gymnasiet var i hvert fald ikke noget drengene bemærkede, om pigerne gjorde det, ved jeg ikke.

Det var naturligvis ikke, fordi der ikke var sociale klasser og klasseskel i Helsingør.

I en provinsby som Helsingør var det klart, hvem der var finere end andre. (Se f. eks. Hans Sølvhøjs erindringer fra Helsingør). Men som sagt, det ytrede sig ikke på skolen, men nok udenfor. F. eks. var det finere at spille håndbold end fodbold (håndbold var gymnasiets spil par excellences), 1 danseskole i byen var for de fineste, hvis man tog klaverundervisning var 2 musiklærere finere end de andre spillefrøkener, tennis spillede kun af ganske få osv.

Helsingør Gymnasium.

Eleverne.

Gymnasieeleverne i Helsingør var relativt unge. De fleste var kommet i gymnasiet efter folkeskolens 4. klasse og mange blev derfor studenter kort tid efter det fyldte 18. år. Måske som følge heraf var vi nok relativt barnlige. F. eks. var i lang tid en populær underholdning i frikvartererne, hvor gymnasieeleverne som nævnt ikke behøvede forlade klassen, at kaste med mælkeflasker (af glas). Nå der på kryds og tværs kastedes med flere flasker på en gang kunne det let gå galt, og gulvet dækkedes med glasskår, som hurtigst muligt

skulle fjernes, inden næste time. Lærerne var naturligvis klar over, hvad der foregik, og der blev ballade, når en lærer (især rektor var god til at opdage det) mærkede glasskår under skoene.

Et andet eksempel er, at vi var 4-5, der hvert år i juleferien cyklede rundt til hinanden, fra Helsingør til Tikøb og videre til Ålsgårde og drak kaffe og spiste kager hos hinanden i højt humør sammen med forældrene!

Nogle gange var vi på skolen sammen med gymnasieelever fra andre skoler

3. g. Matematisk 1950

Bagerste række fra venstre:

Niels Højgaard, Poul Thirslund, Rüdiger von Münschow, Per Mygind, Jørgen Poulsen, Jørgen Eckhardt-Hansen.

Midterste række fra venstre:

Arne Døssing, Poul Nielsen, Per Beck Hansen, Allan Vollmer, Arne V. Jensen.

Forreste række fra venstre:

Ketty Hansen, Merete Jacobsen, Bente Soltau, Hanne Jørgensen.

(Roskilde og Rungsted f. eks.), og det slog i hvert fald mig, hvor ”voksne” de andre var.

Interesser uden for skolen.

Sport var vel en af de vigtigste interesser uden for skolen. I særdeleshed håndbold. En gruppe af matematikerklassens drenge spillede hvert år i sommerhalvåret med stor iver håndbold i idrætsskubben Frem Hellebæk, hvor de i det store og hele udgjorde holdet.

Politik var ikke nogen udbredt interesse, der var meget få, der var medlemmer af politiske ungdomsklubber, en enkelt var kommunist og en enkelt skilte sig med at være borgerlig. Partipolitik diskuteredes så at sige ikke i klassen, derimod nok Koreakrigen, Atlantpagten og den kolde krig. Senere var der enkelte, der nærmest for sjov skyld deltog i vælgermøder op til et folketingsvalg, hvor en historielærer deltog for Retsforbundet. Lærerne var derimod politisk aktive, i hvert fald 2 var byrådsmedlemmer for henholdsvis socialdemokraterne og venstre, og jeg tror også historielæreren en overgang var byrådsmedlem for Retsforbundet. På en lejrskole deltog vi i en lille by uden for Kerteminde i et vælgermøde. På mig, og jeg tror også på flere andre, gjorde diskussionen nærmest et komisk indtryk og førte på ingen måde til noget politisk engagement.

Senere tiders ”sociale engagement” blandt gymnasieeleverne eksisterede så at sige ikke. Det, at man gik i gymnasiet, var den gang en klar indikation på, at man personligt var på vej ”op” i samfundet, og det var jo næppe befordrende for noget særligt engagement.

Film blev diskuteret meget og spillede i det hele taget en større rolle end i dag. Ingen film diskuteredes så meget som

”Risipigen” med Silvana Mangano!

Undervisningen og lærerne.

Den almindelige indstilling var vel, at man selv havde valgt sin gymnasieretning og så tog fagskemaet, som det var. Der var næppe nogen, der bildte sig ind, at fordi, de var kommet i gymnasiet, så havde de dermed fået forstand på, hvad de burde undervises i, eller hvorledes undervisningen skulle foregå. Undervisningen foregik i alt væsentligt ved, at læreren hørte en eller flere i lektien, gjorde sine notater om præstationen og gennemgik, hvad man skulle have for til næste gang. Naturligvis havde alle deres meninger om hvilke fag, der var mindre spændende end andre, og som man kun ugerne beskæftigede sig mere med end højst nødvendigt. Til trods for en skrap, men i virkeligheden sød fransklærerinde, var der mange matematikere, som fandt dette fag en plage og ganske unyttigt.

Så at sige al undervisning var individuelt orienteret, og ”grupperarbejde” forekom ikke, måske bortset fra nogle fysikforsøg og enkelte lejrskolerapporter. Det hændte, at der udveksledes synspunkter om matematikopgaver, og det var næsten fast praksis, at en pige, som interesserede sig for fransk og var den dygtigste til det, i frikvarteret før fransktimerne gennemgik lektien. Jeg er ikke bevidst om, at der forekom konkurrence mellem eleverne andet end, når håndboldholdene blev udvalgt i gymnastiktimerne.

Lærerne var generelt vellidte uden at være ”elskede”. De passede deres arbejde udmærket, men havde med få undtagelser ikke lyst eller tid til at se eleverne udenfor skoletiden. Man må i den forbindelse huske, at lærerne var beskedent aflønnede, og mange havde ekstrajobs i deres fritid.

Undervisning på den tekniske skole, forsikringsvirksomhed osv. Ingen lærere var decideret dårligt lidte eller frygtede. Den der kom nærmest, var nok en lærer i blandt andet religion, som kunne finde på at håne en elev på ubehagelig vis for en fejl. I et særligt ubehageligt tilfælde en fejl, der tydeligvis hang sammen med elevens udgangspunkt i et absolut ikke akademisk hjem. Lærerens optræden var navnlig bemærkelsesværdig i betragtning af, at han samtidig var socialdemokratisk byrådsmedlem.

En undtagelse var den matematiske klasses dansklærer, som gjorde et stort og engageret arbejde i en generel kulturel opdragelse af eleverne. Jeg tror, han fik stor betydning for mange af eleverne og han gjorde ej heller nogen hemmelighed af, at han prøvede at påvirke deres indstilling til mange ting. Selv lærte jeg meget om dansk litteratur i hans timer og også udenfor, idet han inspirerede til systematisk læsning af alle de danske forfattere efterhånden, som de blev gennemgået. Han var den eneste lærer, der formentlig bevidst, bestræbte sig på at udligne det ”kulturelle efterslæb eller sociale arv, som man vel ville kalde det i dag” som adskilte eleverne fra de akademiske og ikke- akademiske hjem. Jeg var næppe den eneste, der betragtede hans undervisning, som noget særligt, selvom der også var flere, der ikke kunne lide ham og hans meget Vilhelm Grønbeck inspirerede indstilling. Vi kom også i hans hjem, blandt andet husker jeg en meget følelsesfuld og engageret oplæsning af Ibsen dramaer.

Den lærer, der nærmest blev vores ”ven” og også var den, der deltog i vores studenterrejse,

var matematikernes lærer i biologi. I hans hjem kom vi en del i hvert fald i det sidste

gymnasieår.

Helsingør Gymnasium var som nævnt særligt ved, at det var kommunalt. Det var også særligt derved, at skolen betalte bøgerne (efter sigende noget byens berømte borgmester kong Peder havde indført), hvad der den gang ikke var almindeligt. (Pudsigt nok skulle man selv indkøbe stiklehæfter, hæfter til matematikopgaver o.s.v. hver med sin særlige farve hos boghandler Brammer på Stengade). Desværre måtte kommunen imidlertid spare på udgifterne til lærebøgerne, hvilket blandt andet førte til, at matematikerne i fysik måtte anvende nogle meget ringe bøger, der f. eks. ikke skelnede klart mellem kg-masse og kg-kraft !

I undervisningen anvendtes på godt og ondt næsten udelukkende de dertil beregnede bøger. Det var før kopimaskinernes sejrsgang. Kun i et fag som historie var der tilløb til, at der i et speciale blev brugt andet undervisningsmateriale, ligesom der udleveredes særligt materiale til opgaverne på lejrskolerne.

Der var vel ikke egentlige problemer med opførslen i timerne i gymnasietiden, men naturligvis var der lærere, der var mere respektindgydende og kunne styre timerens gang mere håndfast end andre. En i øvrigt meget sympatisk og vellidt lærer (blandt andet i engelsk) kunne have problemer, men intet i forhold til hvad han havde i mellemskoleklasserne.

Eleverne var naturligvis mere autoritetstro end nu, men lærerne var bestemt til at tale med, og det er mit indtryk, at man heller ikke var bange for det.

Forholdet mellem eleverne i klassen.

Jeg kan her næsten kun udtale mig om matematikerklassen. Medens der var nog-

le, som havde væsentlige kontakter uden for klassen, som optog deres fritid, var det mit indtryk, at i hvert fald mange af drengenes kontakter i fritiden i høj grad også var deres klassekammerater. Nogle af drengene var ældre end de andre og havde ”faste piger” og stod måske af samme grund noget uden for fællesskabet. Der var forskellige grupperinger i klassen, men det forekommer mig for stærkt et udtryk at tale om ”lukkede klikker”. En del af drengene spillede håndbold sammen, som nævnt ovenfor, nogle cyklede til København for at se Elisabeth Taylor i Iwanhoe”, eller for at se den store britiske udstilling i Tivoli (fjernsyn vistes for første gang) eller for at se den store atomudstilling på Københavns Rådhus. Vi tog rundt hos hinanden og spillede bordtennis på hjemmenes spiseborde, nogle løb på ski og skøjter sammen, badede sammen, nogle cyklede (sammen med alle pigerne) til Dyrehavsbakken. Nogle tog på cykeludflugt til Søborg slotsruin eller til Glimmingehus med overnatning i telt (utænkeligt at der havde været piger med, selv om teltet var udlånt af pigespejderne) osv. Det var ikke de samme hver gang, selvom der var mange gengangere, og det er min overbevisning, at en hvilket som helst anden fra klassen kunne være kommet med, hvis han havde ytret ønske herom.

Ikke alle satte vel lige meget pris på hinanden, men alvorlige konflikter var der aldrig.

Jeg har ingen erindring om, at nogen form for mobning foregik, selv om der vel var en eller to i klassen, der opfattedes som ”lidt specielle”. Jeg må derimod vedgå, at jeg husker flere eksempler på mobning (selvom ordet ikke blev anvendt) i mellemkolen. En dreng blev opfattet som

mærkelig og blev generet og lejlighedsvis også slået, en jødisk dreng blev ved en enkelt lejlighed generet, selvom hans status i klassen i øvrigt var fortrinlig, en pige, der kom til skolen fra Jylland, blev der gjort grin med, fordi hun talte jysk, og en pige, som havde en dyb stemme, blev ligeud omtalt som ”mandestemme”.

To drenge, der kom til skolen i gymnasiet fra henholdsvis Vestjylland og København, blev straks helt accepteret, også selv om den ene i begyndelsen talte vel meget om, hvor herligt København var.

En dreng var utvivlsomt homoseksuel, uden at dette mig bekendt nogen sinde medførte problemer. Faktisk tror jeg, mange aldrig blev klar over det, og den pågældende havde i flere henseender en god placering i fællesskabet.

Jeg tror dog alle havde en fornemmelse af, at nogle havde en mere ”central” placering i klassen end andre, men om nogen af den grund følte sig udenfor, eventuelt holdt udenfor tror jeg ikke.

Hvad pigerne foretog sig i deres fritid, bortset fra at læse lektier og strikke, ved jeg hvad angår de 2 første år ikke meget om. Det er mit indtryk, at de ikke havde så meget til fælles som drengene.

Navnlig det sidste år begyndte samværet udenfor skoletiden i højere grad at omfatte både drenge og piger både hvad angår at mødes om aftenen flere sammen og foretage udflugter sammen. En pige var f. eks. en ivrig deltager sammen med 3-4 drenge i skaksammen-komster, som ofte foregik i hendes hjem.

Også fester i de større af hjemmene, hvor alle var inviteret blev mere almindelige. Festerne var som hovedregel ganske uskyldige og uden større alkoholindtagelse. Der blev indkøbt nogle øller og også tit

en flaske vermouth (omtalt som ”hyænepis”). En gang var der dog en af (de ældre) drenge, der havde drukket al vermouthen, inden det ellers var planen, at den skulle indtages.

De sproglige deltog i en vis udstrækning i festerne, hvor en af dem var et særligt aktiv på grund af sit klaverspil.

Forholdet mellem piger og drenge.

På gymnasiet var der altid nogle, der dannede par, og blev bemærket for det, enkelte allerede fra mellemskolen. Men alt i alt var det ikke særligt udbredt, og forholdet i klassen mellem drengene og pigerne var i hvert fald på overfladen kammeratligt. I matematikerklassen med kun 4 kønne piger vil jeg gætte på, at alle drengene efter tur var småforelskede i alle de 4 piger. Men for det meste førte det (desværre) ikke til noget særligt.

Seksualundervisning skete i biologi noget teoretisk og mere håndfast i gymnasieforeningen, hvor en af byens læger kom til stede. Til studentereksamen indgik emnet i biologi, men klassens populære lærer fortalte os inden eksamen, at hvis censor medbragte spørgsmål vedrørende dette emne, så ville han udskyde dem med den begrundelse, at det var vi for generte til at tale om!

Diverse andet :Lejrskoler, gymnasieforening, skolekomedie, skolefester skoleblad og årlig håndboldturnering.

Skolen afholdt hvert år i september en lejrskole at 1 uges varighed. I vores gymnasietid i 1948 på vandrehjemmet i Hasle på Bornholm, 1949 på vandrehjemmet i Kollund i Sønderjylland og i 1950 på højskolen i Kerteminde. På lejrskolerne ar-

bejdede 1. og 2. g mest med geologi, medens 3 g var optaget af historie. På alle lejrskoler blev der medbragt cykler, som var det daglige transportmiddel på ekskursionerne.

Lejrskolerne var meget populære og var vel den vigtigste lejlighed, hvor alle, der gik i gymnasiet i alt ca. 70, var sammen. Jeg tror, de fleste syntes, at dagene gik med interessante opgaver og var et spændende indslag i den måske ellers ensformige daglige undervisning.

Piger og drenge boede naturligvis strengt adskilt, men på lejrskolen i Kollund skete der det, at nogle af 3. g drengene efter sengetid aflagde besøg hos 3. g pigerne, hvilket blev opdaget af lærerne. Hvad der var foregået, ved jeg ikke; men næppe noget særligt.

Sagen blev taget overordentligt alvorligt af skolen og særlig af rektor, som var meget bekymret for forældrenes reaktion. Hvilke foranstaltninger det egentlig medførte ved jeg ikke, men det var en udbredt mening, der også deltes af flere lærere, at der var tale om en kraftig overreaktion.

Gymnasieforeningen hed Glauks og rådede over et lokale i kælderens i den ”nye” bygning.

Jeg tror, den var lidt hensygnende i vores tid. Det var svært at få tilslutning til møderne, og ”dansanterne”, som jævnlig blev afholdt, var der mange, der aldrig deltog i. Jeg husker en diskussion, da vi gik i første g om et forslag fra formanden om at slå foreningen sammen med realisternes forening. Forslaget faldt blandt andet på modstand fra 1. g’erne. Et andet forslag fra en energisk formand om oprettelse af studiekredse blev aldrig rigtig til noget. Det var mit indtryk fra læsning af gamle foreningsprotokoller, at foreningen tidligere

havde været væsentlig mere aktiv. Af foredragsgæster i foreningen husker jeg blandt andet Poul Henningsen og Otto Leisner, begge arrangementer velbesøgte.

Den årlige skolekomedie blev opført af 2. g. Jeg tror alle opfattede skolekomedien som et spændende arrangement, selvom det var en klar svaghed, at der aldrig kunne være roller til alle. I tidens løb blev der spillet mange forskellige stykker af stærkt vekslende kvalitet, enkelte blev opført ganske professionelt, såsom Hellig Trekongers Aften et par år før vores forestilling. Eleverne rettede selv henvendelse til en eller flere lærere om at virke som instruktører, hvorefter instruktøren havde et stort ord at skulle have sagt om, hvad der skulle spilles og hvem, der skulle have rollerne. Vi havde svært ved at finde en instruktør, måske fordi lærerne med rette havde mistillid til vores kunstneriske evner. Det endte med, at vi fik et helt triumvirat til at stå for det: En dansklærer, en engelsklærer og en lærer, der havde forladt skolen! Jeg tror, det var dansklæreren, der, idet han kendte vores evner, udvalgte et meget ordinært stykke kaldet "Flachsmann's Skole" af en tysker ved navn Ernst. At der ikke blev tale om nogen stor kunst gjorde imidlertid set fra vores synspunkt ikke noget, vi havde ingen ambitioner i den retning. Stykket var naturligvis morsomt derved, at det forgik på en skole, og at mange af rollerne var lærere og lærerinder. En særlig interesse knyttede sig hos drengene til helterollen den unge lærer, der skulle kysse heltinden den unge lærerinde. Om pigerne på samme måde alle gerne ville have heltinderollen ved jeg ikke. De to heldige, der blev valgt, viste sig imidlertid at være så ge-

nerter, at der på scenen alene blev tale om en forkølet "tanteomfavelse". Men morsomt var det for de deltagende, selvom kun en enkelt kunne siges at have talent for at spille komedie.

Skolefester var der en del af i den "store" gymnastiksal, hvor elever, der havde forladt skolen, også kunne deltage. Skolefesterne havde et (efter vor tids målestok sikkert beskedent) alkoholproblem. Der blev ikke udskænket alkohol, men det var ikke ualmindeligt, at der var elever, som havde anbragt en mappe bajere ude i skolegården. Lærerne deltog også, formentlig delvis som kontrollanter.

Et skoleblad fandtes også, men var uden større betydning. På et tidspunkt hed det "Sleipner". Det gik vistnok ind, medens vi gik i 2. g.

Et vigtigt indslag hvert år var holdboldturneringen, hvori hold af gamle elever også kunne deltage. Gamle elever omfattede tit også spillere fra Helsingørs første hold, som på det tidspunkt var et af landets bedste. Vi deltog også et par år efter, at vi havde forladt skolen.

Lærerne deltog som regel med et hold, men her var det i det store og hele kun en yngre gymnastiklærer, der magtede spillet. En gang var der en lærer, der kom til skade (brækkede benet ?) under kampen, måske ikke uden sammenhæng med den forudgående frokost på lærerværelset ?

Studentereksamen og studenterrejse.

Det var almindeligt, at man bestod eksamen. Jeg tror, skolen lod elever, som der kunne være berettiget tvivl om, gå 2 år i 2. g. Når det blev alvor, fik man i sidste fag det, der skulle til. Også hos os bestod alle. Men for nogen kunne der være bekymring for, om gennemsnittet var højt nok til at

give adgang til den uddannelse, der var målet. For langt de fleste var en videregående uddannelse målet, i særdeleshed for drengene og i særdeleshed for matematikerne.

Af de 15 matematikere fuldførte 3 drenge uddannelsen som civilingeniør, 1 som teknikumingeniør, 2 som seminarielærere, 1 som dyrlæge, 1 som arkitekt og 1 som tandlæge. Af de 4 piger blev 1 tandlæge, 1 farmaceut og 1 cand. mag. (mag scient?). Det ses, at det ikke var for underholdningens skyld, man gik i gymnasiet den gang.

I 1951, da studentereksamen var taget (og adskillige studentefester overstået), var krigen endnu tæt på. Meget få havde bortset fra Sverige været uden for landets grænser, så studenterrejsen var den første større rejse.

Der var tidligt i gymnasiet etableret en opsparingsordning, studenterrejsen ville jo komme til at koste flere hundrede kroner. Jeg husker den endelige pris for matematikernes rejse som ca. 400 kr. Ikke alle deltog i opsparingsordningen, formentlig

fordi de ikke havde pengene.

Det endte da desværre også med, at kun halvdelen af klassen deltog.

Rejsen blev ledet af den populære biologilærer og gik med tog gennem det krigsødelagte Tyskland, hvor lokale rejsende stod som sild i tønde ude i sidegangen, medens vi havde vores behagelige kupe. Ruinerne var overvældende, men vi havde ikke ondt af Tyskerne, de havde fået, hvad de havde fortjent. Første ophold var i Paris, den første storby, vi havde været i. Drengene sov 3 på hvert værelse i et beskedent hotel i nærheden af Gare du Nord, medens pigerne boede på vandrehjem og skulle være tidligt hjemme om aftenen!

Bag efter var vi i Chamonix og så bjerge for første gang. Vi boede på stor sovesal (2 sovesale) på et vandrehjem lige, hvor Mont Blanch tunnelen er i fag. Vi gik i bjergene hver dag fra morgen til aften. Efter Chamonix blev læreren i Frankrig, medens vi tog alene hjem over Martigny og Basel. Det var en stor oplevelse.

Studerer årgang 1951 fra Helsingør Gymnasium

Stemmingsbilleder fra seneste FAHS-udflugt

Foreningens udflugt d. 24. maj med sejltur på Furesøen startede i øsende regnvej, men båden var heldigvis overdækket. Og regnen holdt op under sejladsen.

B

Afsender: Frederiksborg Amts Historiske Samfund ved: Margrethe Krogh, Kildedalen 3, 3400 Hillerød

Guidet Byvandring i Slangerup

Lørdag den 16. september 2017 kl. 14.00

Mødested ved Slangerup gamle rådhus

Kongensgade 18, 3300 Slangerup

Slangerup er en af de ældste byer på Sjælland, opstået omkring et trafikalt knudepunkt, hvor vejen mellem Kronborg og kongebyen Roskilde krydser vejen fra København mod Nordsjælland. Her var en overgang ved Græse Å, hvor mennesker mødtes. Slangerup var Nordsjællands handelscenter i middelalderen.

Erik Ejegod fødtes i Slangerup i 1056. Saxo fortæller, at kongen lod bygge en kirke med alteret på det sted, hvor han var født. Denne kirke har været ca. 60 m lang mod den nuværende Sct. Mikael's Kirkes ca. 40 m. Erik Ejegods kirke blev senere klosterkirke for et Cistercienser-nonnekloster, grundlagt omkring år 1170.

Slangerup blev købstad ca. 1250 og fik samme privilegier som Roskilde. Og byen blev Tingby for Try Herreds Ting. Handelen på torve- og markedsdage foregik på Kirketorvet og Hestetorvet. På Hestetorvet handlede dyr, mens handelen med andre varer foregik på Kirketorvet. Klosteret fik afgift af omsætningen. Til gengæld kunne klostret give syndsforladelse - hvis man betalte for det. Slangerup havde kongernes bevågenhed i middelalderen. Efterhånden mistede købstaden sin betydning. Kongernes interesse gik over på Frederikssund og Frederiksborg (Hillerød).

I 1600 tallet forarmedes byen af svensk indkvartering og nedbrændte næsten totalt flere gange i 1700-tallet og i 1808. Ophørte som købstad i 1809.

Vi slutter af med kaffe og kage på Gæstgivergården

Pris for turen: 75 kr.

Tilmelding senest torsdag d. 7. sept. På fahs.post@gmail.com eller på tlf. 4752 8408